

Yritysten ympäristövastuu, merkitys ja toteutus sekä Ekokompassi ja ISO14001 - ympäristöjärjestelmät verkkoseminaari

KELIPK –hankkeen

loppuseminaari

19.5.2020

MS-Teams

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Kestävän liiketoiminnan edistäminen Pohjois-Karjalan kiertotaloudessa (KELIPK)

- Hankeaika 1/2018 – 6/2020
 - SYKE:n hallinnoima yhteishanke Luken kanssa
 - Päärahoitus Euroopan aluekehitysrahastosta, hallinnoijana Pohjois-Karjalan maakunta-liitto, SYKE & Luke omin osuuksin.
 - Hanke jatkuu näillä tiedoin 6/2022 joihinkin muutoksiin
 - Tarkoituksena tukea yrityksiä ympäristövastuun toteuttamisessa
 - Y-hiilari päästölaskuri.
 - Päivitetään vielä
 - Tiedonhaku, yhteistä pohdintaa, elinkaariklinikoita,
 - Ympäristökädenjälkijärjestelmän pilotointi

Vastuullisuus

- Vastuullisuus pitää käsitteenä paljon muutakin kuin ympäristöasiat
- Ympäristövaikutuksilla on kuitenkin merkittävä sidos niin sosiaalisiin kuin taloudellisiin asioihin.
- Välillä rajaus keinotekoista
 - Yksinkertaistamisen tärkeys ymmärrettävyyden vuoksi

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto

Painetta ympäristövastuun lisäämiseen

- Ympäristöasioista on paljon puhetta eri medioissa
 - Erityisesti ilmasto, biodiversiteetti, metsäkato ja rehevöityminen.
- Julkista painetta
 - Media ja kansalaisjärjestöt, kuluttajat/asiakkaat.
- Julkinen rahoitus
 - Esim. EU:n Green Deal ja tuleva EU-rahoituskausi (?)
 - Julkisten hankintojen kriteeristöt (?)
- Yksityinen rahoitussektori
 - Vastuulliset rahastot ja pankkien vastuullisuustavoitteet(ainakin vastuullisuusraporteissa)
 - Vaikutukset rahoituksen saantiin ja –ehtoihin
 - Myös Green Dealin osana
- Kilpailijat
 - Voittavatko ympäristövastuun edelläkävijät?

Keskeää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto

Käden- ja jalanjälki

Jalanjälki = Toiminnasta aiheutuvat negatiiviset vaikutukset

- Varsin vakiintunut, elinkaariperusteinen vaikutusarvio /-laskenta
- Käsitteenä periaatteessa helppo käsittää, esim. hiilijalanjälki, vesijalanjälki...

Kädenjälki ~ Toiminnassa oman toiminnan ulkopuolelle siirtyvät positiiviset vaikutukset

- Käsitteenä uudempi, rajaus monesti haasteellisempaa:
 - **Onko asiakkaan jalanjälkeen vaikuttaminen kädenjälki vaiko ei?**
 - Molemmille on perusteet, karkeasti näin:
 - pakottavan tarpeellista toimintaa johon tuodaan parempia vaihtoehtoja (kyllä)
 - yleisesti kulutusta lisäävä toiminta (ei).
- Kädenjälki on joskus helpompi käsite
 - Esim. verokädenjälki, kompensoinnit, hyväntekeväisyys: Vaikutukset jotka menevät (selkeästi) yrityksen ydintoimintojen ulkopuolelle.

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Kompensaatiot 1/2

Lähtökohtaisesti viimeisiä keinoja välttämättömän hyvittämiseksi

Vapaaehtoisia, vielä, (pl. Natura2000)

→ Kompensointi tarvitsee taustalle vaikutusarvion tai -laskennan!

- Ekologiset kompensatiot
 - Menetetty ekologinen yksikkö korvataan
 - Ennallistaminen, suojelualueet

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Kompensaatiot 2/2

- Päästökompensaatiot
 - Ostetaan palvelu/tuote, minkä kautta päästöt vähenevät tai hiiltä sitoutuu.
Esim. Metsitys- tai energiatehokkuushanke
 - Päästöoikeuksien poisosto markkinoilta
 - Kansainvälisiä sertifioituja projekteja rahoittamalla
 - Monessa yhtäläisyyksiä kehitysapuun
- Päästökompensaatio ~ ilmastokompensaatio?
Nykyisin puhutaan paljon vain ilmastosta. Olisiko aiheen puhua myös muista kompensaatioista?

Kompensoinnin perusrajaus:

→GHG-protokolla, scope 2, omat energiat ja omat kuljetukset, ei alihankkijoiden päästöjä mukaan.

→esim. kuljetusyrityksistä jotkin kompensoivat itse

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto

Kädenjälkijärjestelmän pilotointi

– kevyt järjestelmä, innoittava sysäys, akkreditoimaton

Taso 3

Sitoudumme ympäristövaikutustemme jatkuvaan vähentämiseen

- Yritys on toteuttanut tasolla 2 asettamiaan toimenpiteitä sekä todentanut toteutuneita muutoksia ja niiden määrää.
- Yritys sitoutuu toimintansa jatkuvaan parantamiseen ja ilmoittaa vuosittain järjestelmän internetsivustolla kuluvana vuonna tekemistään toimenpiteistä.

Taso 2

Tunnistamme ympäristövaikutuksiamme ja asetamme kehitystavoitteita

- Yrityksen toiminnan ja ympäristövaikutusten yksityiskohtaisempi tarkastelu.
- Yritys tunnistaa kehittämiskohteita ja asettaa konkreettisia toimenpidetavoitteita toiminnalleen ympäristövaikutusten vähentämiseksi
- Ympäristövaikutuksia voidaan tarkastella myös laskennallisesti (työkaluina Excel-pohjaiset laskurit tai LCA-ohjelmistot)

Taso 1

Kartoitamme ympäristötekojamme

- Webropol-kyselyyn vastaaminen ja kyselyn läpikäynti asiantuntijan kanssa.

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Toiminnan osa-alue	Alakategoria	Toimintatapoja	Esimerkkejä
Energia	Sähkö	Uusiutuva energia, tehokkuuden lisäys ml. uudet koneet, turhan kulutuksen eliminointi, energiantuotanto	Sähkösopimusten vaihto päästöttömiin, valot LED-valoihin, tietokoneiden tyhjäkäynnin minimointi, vesi- ja aurinko- ja uusiutuvansähköntuotanto, laiteinvestoinnit
	Lämpö	Kulutuksen vähentäminen, uusiutuvan energian käyttö	Öljyn korvaaminen hakkeella, lisäeristäminen, lämpöpumppuvaihtoehtojen käyttö
Kuljetukset ja liikkumiset	Rahtiliikenne ja siirrot	Kuljetusmoodin valinta, kuljetusten järjestely ja optimointi	Kuljetusmatkojen vähentäminen, täydemmät rahdit, vesi- ja raideliikenne ennen kumipyöriä, uusiutuvien polttoaineiden käyttö, tyhjäkäynnin minimointi
	Henkilöstön liikkuminen	Liikennöinnin vähentäminen ja kompensointi	Lähilounaspaikka, työpaikkapolkupyörä, etätyöskentely ja paikalliset toimijat, lentojen kompensoinnit
Raaka-aineet & tarvikkeet	Alkuperä	Alkuperän valinta ja hankintaketjun tunteminen, alihankkijaan vaikuttaminen	Lähi- ja kotimainen ruoka tai ylipäätään kotimainen raaka-aine, koska se on (mm. Suomessa) erittäin usein parempi niin ympäristölle kuin sosiaalisesti että taloudellisestikin, kuin tuontitavara, oma tai suora hankinta tuottajalta huomioiden sesongit, toimistojen kalustaminen kierrätyskalustein,
9	Määrät	Hävikin minimointi	Ruoan tarkka valmistusmäärä, ylijäämän myynti tai tarjoilu seuraavalla lounaalla (mm. hygieniamääräysten mukainen nopea jäähdytys)

Tuotteet & pakkaukset	Materiaalivalinnat	Kierrätettävyys ja valmistusmateriaali, uusiokäyttö, turhien asioiden poistamiset	Puinen tele- tai muu pylväs, tuontipakkausten käyttö lähetuspakkauksina, jäätelöpakkauksen mukana tulevan muovilusikan poistaminen tai vaihtaminen puiseen, kierrätysmateriaalien suosiminen
	Kestävyys ja korjattavuus	Tuotevalinnat ja laatu, hankintakriteerit, muunneltavuus	Valmistetaan tuote kestäväksi, taataan lupaus esim. pitkällä takuuajalla. Vuokrakoneiden laadulla taataan kestävyys ja ne pyritään ensisijaisesti korjaamaan. Huonoja tavaroita ei hankita, ja tuotteiden osat, esim. akkuja voidaan käyttää ristiin.
	Käytöstä poisto & turvallisuus	Kierrätettävyyden huomioiminen, uusien vaihtoehtojen kehittämistyöhön osallistuminen	Pahvinen astia muovisen sijaan, kylästeaineen vaihto terveydelle ja ympäristölle riskittömään (esim. kreosootin vaihto kuparisuolakylästeeseen)
Jätteet	Synty	Tehokas valmistus, uudelleen käyttö	Hävikin ja epäkurantin tuotannon minimointi, korjaaminen
	Lajittelu	Sisäinen tiedottaminen, mahdollisuuksien järjestäminen	Eri jakeille tarkoitettujen astioiden ja keräilyjärjestäminen, puristimet jätteen tiivistämiseksi
	Uusiokäyttö		Jätteiden prosessointi hyötykäyttöön, käyttäjien etsintä
Vaikuttaminen toimiin ja toimintatapoihin	Sisäiset toimintatavat	Henkilöstöön ja hallinnointiin panostaminen	Yrityksen sisäiset mittarit toiminnan ja seurannan tueksi ja optimointiin. Henkilöstökoulutus esim. lajitteluun, Tietokoneiden sammutus ja valmiustila-asetukset, toimintatapojen levittäminen toimipisteiden kesken, tilojen käytön tehokkuus (myös energia-asia), asiakirjojen sähköistäminen
		Sertifioinnit & kompensoinnit	Liittyminen tai pyrkiminen jo standardoituihin tuote- ja ympäristömerkkiohjelmiin, päästökompensoinnit
	Vaikuttaminen asiakkaisiin	Tiedon tuottaminen päätöksenteon tueksi, mahdollistaminen ja palvelusisällön muotoilu	REDD+, eli metsäkadon vastaisessa ohjelmassa toimiminen, vähähiilisen infrastruktuurin kehittämisessä tukeminen, päästölaskurit, energiankulutuksen vähentämisessä avustaminen, lautaskoon pienentäminen (johtaa vähempään hävikkiin), tarjottu tuote mahdollistaa asiakkaan ympäristöä vähemmän kuormittavan kuluttamisen
	Yhteiskuntavaikuttaminen	Koulutus ja viestintä	Ympäristötietoisuuden levittäminen laajasti koko väestön keskuudessa, hyvien käytäntöjen avoin jakaminen muillekin

Mitä yrityksissä on tehty

- Tavoitteet tasolle 2

<https://www.syke.fi/download/noname/%7B72FAACB8-265F-4D02-8C76-7F3A2D673937%7D/154414>

- Tavoitteet tasolla 3 (maaliskuulta)

<https://www.syke.fi/download/noname/%7B9916E704-B8AC-4B31-A85C-D8C83003E6C6%7D/156862>

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Kiitos!

Kysymyksiä?

Kestävä kasvua ja työtä -ohjelma